

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою

28 серпня 2024 р. (протокол № 1, п.15)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказ від 28.08.2024 р. № 153-О

Во. директора

Капіталіна ГУРОВА

**ПОЛОЖЕННЯ
про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти
у ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Харків, 2024

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету» (далі – Положення) встановлює сукупність організаційно-методичних заходів щодо перевірки та оцінювання рівня набутих здобувачами освіти результатів навчання, передбачених освітніми програмами, і є складником внутрішньої системи забезпечення якості освіти ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету» (далі – Коледж).

1.2. Положення розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, Положення про організацію освітнього процесу у ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету» та інших нормативно-правових актів, якими регулюється освітній процес в Україні та у Коледжі.

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

здобувач освіти – особа, зарахована до Коледжу з метою здобуття освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»/освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» з одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти, ступеня вищої освіти «бакалавр»;

знання – осмислена та засвоєна суб'єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (знання фактів та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні);

компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність;

оцінювання результатів навчання – комплекс організаційно-методичних і контрольних заходів щодо перевірки та оцінювання знань, умінь, навичок, поглядів, цінностей здобувачів освіти та сформованості компетентностей відповідно до встановлених вимог;

результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, що набуваються у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти;

уміння/навички – здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання проблем. Уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних

способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів, комунікацію).

1.4. До основних завдань оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у Коледжі належать:

- оцінювання результатів навчання, набутих здобувачами освіти в процесі оволодіння певною освітньо-професійною/освітньою програмою, та інформування про якість досягнутих результатів;
- мотивація здобувачів освіти до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання;
- аналіз результатів навчання та вплив педагогічного працівника на процес самостійної роботи здобувачів освіти і ефективність освітнього процесу в цілому.

1.5. Дидактичними принципами оцінювання результатів навчання є: дієвість; систематичність; індивідуальність; диференційованість; об'єктивність; єдність вимог; прозорість освітнього середовища.

Зазначені принципи логічно пов'язані між собою і визначають вимоги до форм і методів перевірки та оцінювання знань, що формують систему контролю знань здобувачів освіти.

1.6. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у Коледжі здійснюється за 100-бальною шкалою, де: 60–100 балів – результати навчання, що дають здобувачеві право здобути кредити ЄКТС за певним освітнім компонентом; 0–59 балів – незадовільні результати навчання, що не дають здобувачеві освіти право здобути кредити ЄКТС за певним освітнім компонентом.

90–100 балів з освітнього компоненту отримує здобувач освіти, який виявляє глибокі знання відповідно до вимог навчальної програми. Здобувач вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію та застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних завдань. Здобувач використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях; йому властивий високий рівень компетентності, він переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються.

82–89 балів з освітнього компоненту отримує здобувач освіти, який вільно володіє вивченим обсягом навчального матеріалу та вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, але допускає окремі неточності. Здобувач характеризується достатнім рівнем компетентності; у відповідях іноді прослідковується порушення систематичності і логічності викладу, проте вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.

75–81 бал з освітнього компоненту отримує здобувач, який в цілому добре володіє матеріалом та вміє під керівництвом викладача зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію та застосовувати її на практиці. Відповіді є правильними, але недостатньо повними; вміє виправляти помилки, серед яких є суттєві.

65–74 балів отримує здобувач освіти, який відтворює значну частину

теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість помилок, які може усувати за допомогою викладача. Здобувач виявляє середній рівень компетентності; у своїх міркуваннях спирається на відтворення точок зору викладача, не вміє навести власні приклади та не може відповісти на додаткові запитання. Необхідні практичні навички у здобувача сформовані на базовому рівні.

60–64 бали отримує здобувач освіти, який володіє навчальним матеріалом на рівні, який визначається як мінімально допустимий для продовження навчання. Здобувач володіє базовою термінологією, проте у своїх міркуваннях не здатен аналізувати окрему тему навчальної дисципліни у контексті інших тем і виражати взаємозв'язок між ними. Здобувач слабо орієнтується в основних джерелах інформації за освітнім компонентом.

0–59 балів отримує здобувач освіти, який володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину; він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. У здобувача відсутня цілісність розуміння матеріалу з освітнього компоненту, не сформовані необхідні практичні навички. Участь здобувача у освітньому процесі є пасивною, відповіді в більшості є невірними або дуже поверховими і обмежуються механічним засвоєнням програми освітнього компоненту. Здобувач відзначається низьким рівнем компетентності.

Для освітніх компонентів, підсумковий контроль за якими передбачений у формі екзамену, підсумкова оцінка розраховується як сума балів поточного та підсумкового контролю. Поточна робота здобувачів освіти оцінюється від 0 до 60 балів, результати підсумкового контролю – від 0 до 40 балів.

Для навчальних дисциплін, за якими підсумковий контроль передбачений у формі заліку, підсумкова оцінка визначається як сума балів поточного контролю.

При оцінюванні результатів практичної підготовки та курсової роботи (проєкту), для яких підсумковий контроль передбачений у формі заліку, підсумкова оцінка виставляється без поділу на поточний та підсумковий контроль. Порядок організації та оцінювання результатів практичної підготовки, а також підготовки та оцінювання захисту курсових робіт (проєктів) визначено у відповідних положеннях Коледжу.

Кількість балів та їх розподіл за видами завдань під час поточного і підсумкового контролю та критерії оцінювання визначаються цикловою комісією, затверджується в програмі освітнього компоненту та доводяться до відома здобувачів освіти викладачем на першому навчальному занятті за освітнім компонентом.

1.7. Оцінювання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», що одночасно здобувають повну загальну середню освіту, до отримання свідоцтва про повну загальну середню освіту

здійснюється за 12-бальною системою оцінювання, визначеною законодавством.

Критерії оцінювання навчальних досягнень затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2011 № 329.

У 12-ти бальній системі оцінювання розрізняють 4 (чотири) рівні навчальних досягнень здобувача освіти:

перший рівень – початковий (1–3 бали). Відповідь здобувача освіти фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення;

другий рівень – середній (4–6 балів). Здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності;

третій рівень – достатній (7–9 балів). Здобувач освіти знає ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням). Відповідь здобувача освіти правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень;

четвертий рівень – високий (10–12 балів). Знання здобувача освіти є глибокими, міцними, системними; здобувач освіти вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища і факти, виявляти й відстоювати особисту позицію.

У випадку невідповідності навчальних досягнень здобувача освіти рівням системи оцінювання робиться позначка «не атестований».

При визначенні рівня навчальних досягнень учнів враховуються:

– характеристики відповіді: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;

– якість знань;

– сформованість загальнонавчальних та предметних умінь і навичок;

– рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;

– вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези;

– самостійність оцінних суджень.

Результати річного оцінювання та державної підсумкової атестації відображаються у свідоцтві досягнень, що видається здобувачеві освіти щороку у разі переведення його на наступний рік навчання.

З наступного навчального року після отримання свідоцтва про повну загальну середню освіту оцінювання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою (п. 1.6).

1.8. Здобувачі освіти мають бути чітко проінформовані про стратегію оцінювання, яка застосовується до освітньо-професійної/освітньої

програми, за якою вони навчаються; про методи та форми оцінювання, про очікувані результати навчання, а також критерії оцінювання.

1.9. Оцінювання результатів навчання здобувачів заочної форми здобуття освіти здійснюється за загальними принципами контролю результатів навчання здобувачів освіти Коледжу.

II. ВИДИ КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

Видами контролю результатів навчання здобувачів освіти за освітніми компонентами у Коледжі є: поточний, підсумковий (тематичний, семестровий, річний), атестація здобувачів освіти.

2.1. Поточний контроль має на меті оцінку ступеня оволодіння здобувачем освіти програмою освітнього компоненту на конкретному етапі його вивчення та перевірку рівня його підготовленості до виконання конкретних завдань.

Поточний контроль охоплює оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти під час навчальних занять та виконання завдань, винесених на самостійну роботу.

При поточному контролі оцінюванню підлягають: робота на аудиторних заняттях; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; якість пропозицій при обговоренні проблемних питань; результати виконання і захисту лабораторних робіт; вміння вирішувати конкретні ситуативні, практичні, проектні, розрахункові завдання та інтерпретувати одержані результати; вміння самостійно опрацьовувати тексти; здатність публічно чи письмово подати певний матеріал тощо.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання визначаються педагогічним працівником і відображаються у навчально-методичному забезпеченні освітнього компоненту.

Здобувачі освіти мають бути проінформовані викладачем про бали, отримані за результатами поточного контролю з освітнього компоненту у порядку, визначеному цикловою комісією та задекларованому у програмі освітнього компоненту.

При оцінюванні за 100-бальною шкалою максимальна сума балів, які здобувач освіти може отримати за виконання завдань поточного контролю, становить 60 балів. Загальна сума балів, яку здобувач освіти набрав за семестр, виставляється викладачем у відомість підсумкового контролю знань.

При оцінюванні за 12-бальною системою оцінюванню за цією шкалою підлягає кожний вид роботи здобувача освіти.

2.2. Підсумковий контроль – це перевірка розуміння здобувачами освіти програмного матеріалу освітнього компоненту в цілому, рівня набуття результатів навчання та сформованості відповідних компетентностей після опанування освітнього компоненту.

2.2.1. Підсумковий (семестровий) контроль у Коледжі проводиться у формі заліку або екзамену в терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні набутих здобувачем освіти результатів навчання за освітнім компонентом на підставі результатів поточної успішності протягом семестру та виконаних ним навчальних завдань (як аудиторних, так і під час самостійної роботи), визначених програмою.

Екзамен – це форма підсумкового контролю, яка полягає в оцінюванні набутих здобувачем освіти результатів навчання шляхом перевірки засвоєння ним теоретичного та практичного програмного матеріалу за певним освітнім компонентом. Екзамен проводиться під час сесії.

Екзаменаційна сесія – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти за навчальний період. Під час екзаменаційної сесії за окремим розкладом, проводяться екзамени, кількість та форма яких визначається навчальним планом. Перед екзаменами, у терміни визначені розкладом, обов'язково проводяться консультації.

Форму проведення екзамену педагогічний працівник обирає самостійно, відповідно до специфіки навчальної дисципліни. Екзамени можуть проводитися за екзаменаційними білетами, за різнорівневими тестами, складеними викладачами, розглянутими та затвердженими на засіданні циклової комісії, чи в інших формах. Порядок проведення екзамену, його структура і критерії оцінювання екзаменаційних завдань визначаються в програмі навчальної дисципліни та доводяться до відома здобувачів освіти. На екзамен мають виноситися завдання, що передбачають комплексну перевірку розуміння здобувачами освіти програмного матеріалу навчального дисципліни в цілому та оцінювання рівня набуття запланованих результатів навчання.

Екзаменаційні білети, збірники тестових завдань зберігаються на цикловій комісії. Щороку вони переглядаються та затверджуються в установленому порядку.

Проведення екзамену та перевірка екзаменаційних робіт здобувачів освіти зазвичай здійснюються викладачем-лектором (екзаменатором). До проведення екзамену може бути залучений інший викладач з відповідним розподілом навчального навантаження.

При усному екзамені оцінки оголошуються здобувачам освіти у день його проведення; при письмовому – наступного дня після проведення екзамену; при комп'ютерному тестуванні здобувачі освіти дізнаються про свої результати відразу після його проходження.

До екзамену допускаються всі здобувачі освіти за винятком тих, результати навчання яких оцінюються за 100-бальною шкалою, що не набрали мінімальну кількість балів, визначену в програмі освітнього компоненту (36 балів). Такий недопуск вважається незадовільною оцінкою.

Підсумкова (семестрова) оцінка з освітнього компоненту заноситься

до відомості підсумкового контролю знань та індивідуального навчального плану здобувача освіти.

Здобувач освіти, який був відсутній на підсумковому (семестровому) контролі з поважних причин, що підтверджено відповідними документами, за рішенням завідувача відділення має можливість скласти пропущений екзамен. Порядок надання пояснень регламентований Правилами внутрішнього розпорядку Коледжу.

Відсутність на підсумковому (семестровому) контролі без поважних причин прирівнюється до незадовільної оцінки. Такий здобувач освіти має скласти його у відповідний час для ліквідації академічної заборгованості.

Підсумковий (семестровий) контроль у Коледжі проводиться у формі заліку або екзамену в терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

2.2.2. Підсумковий (тематичний) контроль у Коледжі проводиться у формі різнорівневого тестування за навчальним матеріалом, контрольних робіт з різнорівневими завданнями різних типів.

Для здобувачів повної загальної середньої освіти при виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми.

2.2.3. Підсумковий (річний) контроль передбачений для здобувачів повної загальної середньої освіти. Основною формою організації підсумкового (річного) контролю є контрольні роботи, зміст і види завдань яких визначаються викладачем.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: важливість тем, які вивчались у I та II семестрах; тривалість їх вивчення та складність змісту; динаміка особистих навчальних досягнень учня з предмета протягом року; уміння застосовувати учнем набуті протягом навчального року знання тощо.

2.3. Атестація здобувачів освіти – це встановлення відповідності результатів навчання вимогам освітньо-професійної програми та вимогам програми кваліфікаційного іспиту.

Порядок проведення атестації, оцінювання її результатів, створення та організації роботи екзаменаційних комісій визначено в Положенні про атестацію здобувачів освіти та екзаменаційну комісію у ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

2.4. Оцінювання відповідності результатів навчання здобувачів освіти, які завершили здобуття повної загальної середньої освіти, вимогам державних стандартів здійснюється шляхом державної підсумкової атестації/зовнішнього незалежного оцінювання.

Зміст, форми і порядок проведення державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання визначаються і затверджуються Міністерством освіти і науки України.

Результати державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання не враховуються під час виставлення річних оцінок із навчальних предметів.

ІІІ. ОБЛІК РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

3.1. Облік результатів поточного оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти всіх рівнів і форм здобуття освіти здійснюється в журналах/електронних журналах академічних груп.

3.2. Облік результатів підсумкового (семестрового, тематичного, річного) оцінювання за загальнонавчальними предметами здобувачів повної загальної середньої освіти здійснюється в журналах/електронних журналах академічних груп.

Результати річного оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається здобувачу освіти у разі переведення його на наступний рік навчання.

Результати підсумкового (семестрового) оцінювання навчальних досягнень здобувачів повної загальної середньої освіти за освітніми компонентами, що включені до освітньо-професійної програми підготовки фахових молодших бакалаврів вносяться до відомості підсумкового контролю знань здобувачів освіти.

3.3. Облік результатів підсумкового (семестрового) оцінювання здобувачів фахової передвищої освіти та першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється шляхом заповнення відомостей підсумкового контролю знань здобувачів освіти.

3.4. Заповнення відомостей підсумкового контролю знань здобувачів освіти передбачає такий порядок роботи:

- перед проведенням підсумкового контролю знань здобувачів освіти викладач особисто отримує у відділенні відповідну відомість;

- на початку контрольного заходу під час одержання завдань здобувачі здають викладачу свої індивідуальні навчальні плани. Без індивідуального навчального плану здобувач освіти до підсумкового контролю не допускається;

- після перевірки залікових/екзаменаційних робіт (оцінювання усної відповіді) викладач виставляє результати підсумкового контролю та загальні результати заліку або екзамену у відомість підсумкового контролю знань та розписується;

- після внесення оцінки у відомість підсумкового контролю знань здобувачів освіти викладач ставить підпис та переносить оцінку до індивідуального навчального плану здобувача освіти, в якому заповнює всі передбачені графи.

- у день проведення підсумкового контролю викладач особисто здає відомість підсумкового контролю відповідальній особі відділення, після чого відомість завіряється підписом завідувача відділення.

3.5. Оформлення відомостей підсумкового контролю знань здобувачів освіти під час ліквідації академічної заборгованості здійснюється за аналогічною процедурою.

3.6. У разі проведення підсумкового контролю у письмовій формі, перевірені роботи зберігаються на цикловій комісії викладача протягом двох тижнів, після чого знищуються у встановленому порядку.

IV. ЛІКВІДАЦІЯ АКАДЕМІЧНОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ

4.1. Академічна заборгованість виникає у разі отримання здобувачем освіти за результатами підсумкового контролю знань незадовільної оцінки (0–59 балів). Здобувачі освіти, які були відсутніми на підсумковому контролі без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

4.2. Ліквідація академічної заборгованості проводиться протягом місяця з дати закінчення екзаменаційної сесії згідно з графіком освітнього процесу за розкладом, складеним завідувачами відділень (т. з. додаткова сесія).

4.3. Під час ліквідації академічної заборгованості викладач має попередньо отримати список здобувачів освіти, допущених до повторного складання освітнього компоненту. Процедура прийому та фіксації результатів – як під час основної сесії.

4.4. Повторне складання підсумкового контролю з кожного освітнього компоненту допускається не більше двох разів. Перший раз – викладачеві з даного освітнього компонента, другий раз – комісії, яка створюється завідувачем відповідного відділення.

4.5. Здобувачам освіти, які складають підсумковий контроль комісії, підсумкова оцінка з освітнього компоненту виставляється без урахування результатів поточного контролю та не може перевищувати 74 бали.

Здобувач освіти, який не склав підсумковий контроль з двох освітніх компонентів на комісії відраховується з Коледжу.

У разі, якщо у здобувача освіти після додаткової сесії залишилася одна академічна заборгованість, він може ліквідувати її під час додаткової сесії наступного семестру, але це стосується лише тих випадків, коли академічна заборгованість утворилася під час зимової екзаменаційної сесії.

V. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Упродовж 2-х тижнів після проведеної екзаменаційної сесії і ліквідації академічної заборгованості завідувачі відділень за участю голів циклових комісій та Ради студентського самоврядування Коледжу здійснює аналіз результатів навчання здобувачів освіти за минулий семестр і готує інформацію, яку повідомляє на засіданні педагогічної ради Коледжу.

VI. ЗМІНИ, ДОПОВНЕННЯ ТА ЧИННІСТЬ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення вводиться в дію наказом директора ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

6.2. Зміни і доповнення до цього Положення вносяться за поданням заступника директора з навчально-методичної роботи і підлягають обов'язковому затвердженню педагогічною радою ВСП «ХТЕФК ДТЕУ».

6.3. Введення в дію змін та доповнень оформлюється відповідним наказом директора Коледжу.

6.4. Положення переглядається не рідше одного разу на п'ять років або у разі зміни законодавства, що регулює діяльність у сфері освіти.